

Säkylän kunnanhallitus
Rantatie 268
27800 SÄKYLÄ
tarmo.saarinen@sakyla.fi

Viite Lausuntopyyntö 28.2.2020

**Aihe SÄKYLÄ, LIIKEALUEEN, VÄHÄSÄKYLÄN JA TERVEYSKESKUKSEN
ASEMAKAAVAN MUUTOSLUONNOS**

Säkylän kunnanhallitus on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Liikealueen, Vähäsäkylän ja terveyskeskuksen asemakaavan muutoksen luonnoksesta. Kaksi erillistä mutta lähekkäistä kaavamuutosaluetta sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä Säkylän keskustasta itään. Terveyskeskuksen alueella kaavatyon tavoitteena on laajentaa tonttia pysäköintialueen osalta sekä linjata kevyen liikenteen väylä toteutuneen mukaiseksi. Lisäksi toteutumaton kerrostalotontti muutetaan rivitalotontiksi. Liike- ja Vähäsäkylän alueella lisätään mahdollisuuksia toimitilarakentamiseen ja monipuolisempaan liiketoimintaan muuttamalla osa toteuttamattomista pientalotonteista asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi.

Rakennusperintö ja maisema

Kaavamuutoksen alainen alue kuuluu ainoastaan Rantatiehen rajautuvilta osiltaan maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön *Rantatien funktionalistiset liikerakennukset*, joka on alle 10 hehtaarin laajuisena osoitettu 1.7.2019 voimaan tullessa Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 kohdemerkinnällä kh. Vaihemaakuntakaavakartasta tai edes siihen liittyvästä kaavaselostuksesta kyseisen alueen laajuus ei ole luettavissa. Museo toimittaa tämän lausunnon liitteenä alueen karttarajauksen. Sen sijaan *Pyhäjärven ja Köyliönjärven välinen kulttuurimaisema* on vaihemaakuntakaavassa 2 rajattu Säkylän keskustan osalta uudelleen, eikä alue enää ulotu Säkyläntien (kantatie) ja Rantatien väliselle alueelle. Siten suunnittelualue ainoastaan rajautuu sekä valtakunnallisesti arvokkaaseen Köyliönjärven maisema-alueeseen sekä Pyhäjärven ja Köyliönjärven maakunnallisesti merkittävään kulttuurimaisemaan. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tultua voimaan kumoutuivat samalla Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset.

Säkylän osayleiskaavaan (KV hyväksynyt 19.9.2016) Pyhäjärven ja Köyliönjärven välinen laaja kulttuurimaisema on merkitty Satakunnan kokonismaakuntakaavan

mukaisesti ma-2 -rajauksella. Samalla kyseisen kulttuurimaiseman osa on osayleiskaavassa osoitettu suunnittelualueen osalta Kaupallisten palvelujen alueeksi (KM). Myös *Rantatien funktionalististen liikerakennusten* muodostama maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö on osoitettu Säkylän osayleiskaavassa samalla ma-2 -rajauksella, johon liittyy määräys: *Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Alueen suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on edistettävä kulttuuriympäristön ja maiseman arvojen säilymistä. Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen ja muut suoritettavat toimenpiteet on sopeutettava rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteisiin, taajamakuvalleisiin, kulttuurihistoriallisiin ja/tai maisemallisiin arvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää rakennusten sijoitteluun, mittakaavaan, mittasuhteisiin ja materiaalivalintoihin. Aluetta koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä on pyydyttävä museoviranomaisen lausunto.*

Lisäksi osayleiskaavassa on suunnittelualueelta suojeltu sr-merkinnällä kolme *Arvokasta rakennusta tai rakennettua ympäristöä* (Säkylän pääterveysaseman vanha osa, Salminen ja Vainio). Merkinnät perustuvat voimassa olevaan asemakaavaan sekä *Säkylän osayleiskaavan rakennetun kulttuuriympäristön selvitykseen* (Tmi Lauri Putkonen 16.6.2014).

Suunnittelualueella on voimassa Vähäsäkylän asemakaava (lainvoimainen 14.11.2005), Liikealueen asemakaava (lainvoimainen 1.6.2011) ja Liikealueen asemakaavan muutos (lainvoimainen 28.4.2016). Osalla terveyskeskuksen aluetta on vielä voimassa Karjankujan asemakaava vuodelta 1982. Liikealueen asemakaavassa kaksi rakennusta (Salminen ja Vainio) on suojeltu kohdemerkinnällä sr.

Satakunnan Museon kannanotto

Säkylän liikealueen, Vähäsäkylän ja terveyskeskuksen asemakaavan muutos on erittäin huolella laadittu. Perusteellisesta kaavaselostuksesta saa hyvän käsityksen suunnittelualueen tilanteesta sekä kaavamuutoksen perusteista. Rakennussuojelun osalta kaavan ratkaisu vastaa voimassa olevaa, varsin tuoretta osayleiskaavaa ja sen pohjaksi tehtyä selvitystä, eikä Satakunnan Museolla ole siitä huomautettavaa sen paremmin kohdevalinnan kuin käytetyn suojelumääräyksenkään osalta. Museo pitää myös erittäin tervetulleena ratkaisua osoittaa suojeltujen rakennusten (Salminen ja Vainio) taustalla olevat tontit 287-1 ja -2 kaksikerroksisille rivitaloille (AR) ja samalla alentaa ko. tonttien osien rakennusoikeutta. Nykyisessä asemakaavassa tontit on varattu 4-kerroksisille kerrostaloille (AL-1). Ratkaisulla turvataan suojeltujen rakennusten asema osan Rantatien arvokasta taajamakuva. Museolla ei ole huomautettavaa kaavaratkaisusta korttelien 164 ja 287 osalta.

Suunnittelualueen kaakkoisosassa asemakaavan tehokkuus sen sijaan olisi kasvamassa tuntuvasti ja ratkaisulla tulisi olemaan avoimessa maisemassa merkittäviä ympäristövaikutuksia. Säskyläntiehen rajautuvassa, toimitilarakennusten ja liikerakennusten korttelissa 284, missä nykyisen kaavan mukainen rakentaminen on jo osittain toteutunut, rakennusoikeutta ei ole lisätty ja muutos nykyiseen kaavaan nähden olisi muutenkin maiseman kannalta vähäinen. Sen sijaan kortteleissa 279 ja 280, jonne osoitetaan asuinpientalojen ja erillispientalojen sijasta liike-, toimitila- sekä asuin-, liike- ja toimistorakennuksia sekä nykyistä asemakaavaa suurempaa tehokkuutta, muutos olisi maiseman kannalta negatiivinen. Satakunnan Museo pitää kaavamuutosta sekä Säskylän taajamakuvaan että viereisen valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen kannalta huonona ja Säskylän tuoreen osayleiskaavan vastaisena. Ratkaisu vähentäisi voimassa olevaan asemaakaavaan nähden puistoa (VP) ja lähivirkistysaluetta (VL) sekä kasvattaisi merkittävästi rakentamisen tehokkuutta sekä liikennettä alueella.

Rantatien varrella erillispientalojen tonttia 276-1 on olennaisesti laajennettu viereisen puistoalueen kustannuksella. Rakennusoikeutta on 625 k-m² ja rakennusala kattaa lähes koko tontin. Museo pitää sinänsä tontin laajentamista tai kahden erillisen tontin osoittamista tienvarsimaiseman kannalta mahdollisena, mutta rakentamista tulisi arassa ympäristössä ohjata tarkoin ja rakennusalat osoittaa rakennusoikeuden mukaisesti.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella sijaitsee osa muinaismuistolain (295/63) rauhoittamasta kiinteästä muinaisjäänöksestä, Vähä-Säskylän Jaspan talonpaikasta (muinaisjäänösrekisterissä tunnuksella 1000012303). Jaspan talo on yksi Vähä-Säskylän kantatiloista ja v. 2005 asemakaavan laatimisen yhteydessä tehdyssä arkeologisessa inventoinnissa silloisesta talon puutarhasta löytyi merkkejä säilyneistä rakenteista.

Tiedot muinaisjäänöksestä löytyvät kaavaselostuksesta ja kaavakartalle kohde on merkitty osa-alueeksi sm- ja katkoviivamerkinällä. Päämaankäyttö paikalla on lähivirkistysalue (VL-1). Muinaisjäänösalue jatkuu kaava-alueen ulkopuolelle kaakkoon. Jos mahdollista, koko muinaisjäänösalue olisi hyvä merkitä kartalle, myös kaava-alueen ulkopuolelle jäävä osa.

Merkintään liittyvä määräys on muuten asianmukainen, mutta siinä mainitun Museoviraston sijaan tulisi aluetta koskevista suunnitelmista neuvotella Satakunnan Museon kanssa.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Juhani Ruohonen

Tutkija Liisa Nummelin

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Museovirasto/kirjaamo

Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Niina Uusi-Seppä

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Katariina Alaspää

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä